

Joan Barbero

Vint per vint

— Escolta, per què volies
intentar-ho amb mi?
— Perquè ets l'únic tros
de carn fresca d'aquesta
puta universitat que em
fa sentir alguna cosa.

Els llibres de l'Escorpí
Teatre

INSTITUT DEL TEATRE
Diputació de Barcelona

1900021540

el Galliner

102

Joan Barbero

VINT PER VINT

Pròleg de Jaume Melendres

31.018-N

Edicions 62, Barcelona

Ja se sap que els jurats de premis són més aviat prudents. Sensibles per una banda a l'horror dels deserts, s'estimen més pronunciar-se en favor d'alguna cosa abans que decantar-se pel no-res; però, sensibles també a l'horror de l'error, sovint, a l'hora d'emetre el veredict, prenen precaucions que de vegades han arribat a adoptar l'estranya forma de la desqualificació immediata de l'obra premiada i, altres vegades —com en el cas de l'Ignasi Iglésias, 1986—, la forma d'un accèssit.

La paraula llatina «accèssit» vol dir, exactament, «s'hi ha acostat». Per tant, quan el jurat l'atribueix a una obra després d'haver atorgar el guardó màxim a una altra obra, l'accèssit indica l'existència d'una certa o incerta distància en relació a l'obra guanyadora i, també, en relació a la resta d'obres postulans. El sentit de l'accèssit és clar: «gairebé tan bona com i molt millor que».

Però quan el jurat l'atribueix sense proclamar abans un vencedor, queda plantejat un paorós problema filosòfic, similar al que es plantejaria en una cursa atlètica si un corredor aconseguia arribar segon sense que ningú el precedís a la línia de meta.

No és un supòsit tan absurd com pot semblar a primer cop d'ull. De la mateixa manera que en l'alta competició existeix una norma que obliga a acreditar unes marques mínimes per poder-hi participar, seria perfectament concebible que una norma similar establís uns mínims per poder guanyar i, fins i tot, uns altres per poder ser segon. Aleshores, la cursa en ella mateixa no tindria massa

No es permet la reproducció total o parcial d'aquest llibre, ni el recull en un sistema informàtic, ni la transmissió en qualsevol forma o per qualsevol mitjà, ja sigui electrònic, mecànic, per fotocòpia, per registre o per altres mètodes, sense el permís previ i per escrit dels titulars del copyright i de la casa editora.

Coberta de Loni Geest i Tone Hoverstad.

Primera edició: desembre de 1987.

© Joan Barbero, 1987.

Drets exclusius d'aquesta edició (incloent-hi el disseny de la coberta):

Edicions 62 s|a., Provença 278, 08008-Barcelona.

Imprès a Nova-Gràfik s|a., Puigcerdà 127, 08019-Barcelona.

Dipòsit Legal: B. 39.580 - 1987.

ISBN: 84-297-2709-4.

importància i només comptaria la posició assolida en el si d'una gran cursa discontinua, feta de petits episodis. Aquesta norma és del tot concebible (de fet ja està indirectament instaurada quan es parla de les millors marques de tots els temps) en el món esportiu, capaç de valorar la proesa fins a la centèsima de segon.

Però en el camp artístic, ¿què significa un segon sense un primer? ¿Significa, per exemple, que Joan Barbero, beneficiari de l'accèssit, no ha assolit el nivell del guanyador de l'any passat? És aquest el criteri? És aquesta l'alçada del llistó? O, per ser més estadístics, ¿significa que *Vint per vint* no arriba a la mitjana general de les obres premiades en edicions anteriors? ¿O significa, simplement, que no s'adapta a les idees que un jurat heterogeni té sobre la qualitat necessària dels textos teatrals? Quins són, si és així, els ideals del jurat? ¿Mesura les obres candidates en termes de possible èxit comercial, de sofisticació retòrica, d'originalitat o, ben al contrari, de submissió a uns canons preestablerts (la «carpinteria», per exemple), o en funció d'un gust col·lectiu que no és altra cosa que el lloc geomètric de tots els gustos personals, és a dir, el gust de ningú?

No és ara el moment de fer la psicoanàlisi dels jurats dels premis. Però la meua experiència a les dues bandes de l'angoixa, com a pacient i com a cirurgià, em fa pensar que els accèssits revelen, sobretot (sempre i quan no es concedeixin com a premi de consolació diplomàtica), un significatiu desconcert dels membres del jurat, de la corporació teatral: es concedeixen quan no hi ha evidència en cap sentit. Un títol emergeix de la massa compacta dels noms i dels textos que formen el gran paquet gregari. L'individu que l'ha escrit no arriba a la meta ideal, però crida l'atenció. S'escapa en solitari i en canvi no corona el port. Potser

Joan Barbero és un intrús, perquè ningú no el coneix, el seu nom no ressona per enlloc. Té la gosa-dia de no revisar cap mite clàssic, de no intentar reconvertir a la modernitat materials antics. No es pren la molèstia de fer un ullet intermitent per indicar als entesos que la seva obra té un segon, tercer, enèsim nivell de lectura. I malgrat tot, parla de nosaltres com un fill de l'avui, des d'una cruïlla dramàtica on Txèkhov i Brecht, si el temps ho hagués permès, s'haurien pogut trobar per compartir el seu comú desig de somoure les aigües entancades.

En poques paraules, *Vint per vint* té la gran virtut i el notable inconvenient de no situar-se en cap dels dos grans pols extrems que dominen, avui, el panorama de la creació teatral catalana i europea: o bé la persecució de l'èxit sobre la base de la comicitat pueril, o bé la grandiloqüència cultural. Aquest text (*Vint per vint*, un títol manllevat a la genètica) ni aspira als escenaris del carrer 42 de Nova York, ni als dels Centres Dramàtics que han trobat en la legítima noció de «repertori» la gran coartada per no haver d'enfrontar-se a la grandesa i la misèria del nostre teatre.

Per tot això, *Vint per vint* és una obra tan desconcertant com el guardó que ha merescut: es situa en un entremig, un *no man's land* que tothom defuig. No és destinada, com els vells tebeos, als nens de tres a vuitanta anys; no és escrita per algú que intenta afalagar la ingenuïtat o la frustració aliena amb productes a l'abast del cambrer de sota casa, com si aquest fos un criteri políticament progressista i estèticament avançat, com si Corín Tellado fos el model a seguir i, el taquillatge, la contrapartida suficient de la dimissió artística i ideològica. Tampoc no està destinada a satisfer l'ego i el salari dels gurus teatrals disposats a lloar i promoure qualsevol discurs si porta a l'anca

VINT PER VINT

A la Cristina

el segell del prestigi i de la dretanització general. *Vint per vint* és, simplement, l'obra d'un jove i desconegut autor que viu i treballa a la perifèria metropolitana i cultural, però que sap què volen dir les ombres i les llums de la ciutat, i el paper mullat de la cultura diplomada. Que sap dibuixar en un quadrat de 20×20 —macrocromosòmic— els perfils combinats del sexe i de l'atur. Hi ha en aquest text una rara respiració plural, un alè de vida transvestit de teatre, gràcies al qual alguns comportaments quotidians assoleixen una categoria tràgica i banal alhora perquè la majoria de les paraules pronunciades pels seus personatges i una part considerable dels seus gests estan il·luminades per la lucidesa intel·lectual i vital d'un autor que, en un món presidit pel *redir*, encara té alguna cosa a dir, per insignificant que sigui aquesta cosa. D'un autor que defuig tant la caricatura grotesca com l'adulació psicologista: capaç d'escriure un text cruelment amorós i amorosament cruel que reclama la prova dels focs de l'escenari.

JAUME MELENDRES

Sumari

Una especulació preliminar 7

VINT PER VINT 11